

> Retouradres Postbus 20350 2500 EJ Den Haag

Gemeente
T.a.v. college van burgemeester en wethouders

**Directie Voeding,
Gezondheidsbescherming
en Preventie**

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Kenmerk

4205435-1087329-VGP

Uw brief

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Datum **23 SEP. 2025**
Betreft Toezicht en handhaving Alcoholwet

Geacht college van burgemeester en wethouders,

Het Rijk zet zich samen met gemeenten en veel andere maatschappelijke partners in voor een gezonde generatie in 2040. Samen beogen we dat jongeren gezond opgroeien en dat risicogedrag zoals het gebruik van alcohol wordt voorkomen. Alcohol kan schadelijk zijn voor de eigen gezondheid en voor de maatschappij (denk aan geweld, seksueel grensoverschrijdend gedrag, ongevallen, vandalisme en verzuim dat in een deel van de situaties gerelateerd is aan alcoholgebruik). Voor jongeren kan alcohol extra schadelijk zijn omdat hun brein nog in ontwikkeling is. Mede daarom is de verkoop van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar verboden. Toch zien we in onderzoek dat minderjarigen nog steeds te makkelijk aan alcohol kunnen komen.¹ Bijna 40% van de scholieren heeft wel eens alcohol gedronken en gemiddeld start deze groep daar al mee als ze 12,9 jaar zijn. Uit het landelijk onderzoek naar de naleving van de leeftijdsgrens blijkt dat het jongeren onder de 18 jaar bij ongeveer twee op de drie pogingen lukt om alcohol te kopen.² Toezicht op en handhaving van de Alcoholwet zijn essentieel voor effectief alcoholbeleid. Samen met u draag ik daar de verantwoordelijkheid voor. Met deze brief zoek ik hoe we hier, ieder vanuit onze eigen verantwoordelijkheid, beter invulling aan kunnen geven.

Het opstellen van een preventie- en handavingsplan (P&H-plan) is een wettelijke verplichting voor gemeenten.³ Uit onderzoek van Kwink⁴ blijkt dat 79% van de gemeenten een P&H-plan heeft vastgesteld. Tevens wordt geconstateerd dat 70% van deze plannen inmiddels is verlopen, en dat slechts een klein aantal gemeenten over een actueel plan beschikt.

Met deze brief wil ik u ook informeren over de Alcoholwet en wijzen op de wettelijke verplichtingen en de beschikbare aanvullende bevoegdheden. Daarnaast wil ik u op de hoogte brengen van de ontwikkelde handvatten die kunnen bijdragen aan een effectiever toezicht- en handavingsbeleid. In de landelijke nota

¹ [Landelijk onderzoek naleving leeftijdsgrens alcohol- en tabaksverkoop 2024 | Rapport | Rijksoverheid.nl](http://Landelijk%20onderzoek%20naleving%20leeftijdsgrens%20alcohol-%20en%20tabaksverkoop%202024%20-%20Rapport%20-%20Rijksoverheid.nl).

² Idem.

³ Zie artikel 43a van de Alcoholwet.

⁴ [Onderzoek gemeentelijk preventie en handavingsbeleid alcohol | Publicatie | Rijksoverheid.nl](http://Onderzoek%20gemeentelijk%20preventie%20en%20handavingsbeleid%20alcohol%20-%20Publicatie%20-%20Rijksoverheid.nl).

gezondheidsbeleid, die ik over enkele weken publiceert, kom ik terug op de ze handvatten om het P&H-plan te formuleren of te actualiseren.

Kenmerk

4205435-1087329-VGP

Verplichtingen van gemeenten onder de Alcoholwet

Gemeenten hebben een wettelijke verantwoordelijkheid voor het toezicht op en de handhaving van de Alcoholwet bij alcoholverstrekkers en in de openbare ruimte.⁵

Dit betreft onder andere het toezicht op en de naleving van:

- Het verbod op het verstrekken van alcohol aan jongeren onder de 18 jaar;
- Het verbod op het bezitten van alcohol door jongeren onder de 18 jaar in de openbare ruimte;
- Het verbod op wederverstrekking (het doorgeven van alcohol door volwassenen aan minderjarigen in de openbare ruimte/op voor publiek toegankelijke plaatsen);
- Het verbod op toelaten van personen die in kennelijke staat van dronkenschap zijn;
- Het verbod op het verrichten van andere bedrijfsmatige activiteiten in slijtersbedrijven en het uitoefenen van kleinhandel of bepaalde activiteiten in horecalokaliteiten;
- De sociale hygiëne-eisen die gesteld worden aan leidinggevend in een horecabedrijf of slijterij.

Toezicht op en handhaving van de Alcoholwet start met het opstellen van een integraal P&H-plan. Het P&H-plan biedt de kans om de vaak gescheiden werelden van preventie en handhaving met elkaar te verbinden in een integrale aanpak. In het plan moeten de gemeentelijke doelstellingen, de activiteiten op het gebied van preventie en handhaving en de te behalen resultaten beschreven worden. Het P&H-plan moet elke vier jaar worden vastgesteld door de gemeenteraad, gelijktijdig met de *Nota gemeentelijk gezondheidsbeleid*, conform de Wet publieke gezondheid.

Gemeentelijke bevoegdheden

De Alcoholwet brengt niet alleen verplichtingen met zich mee, maar verleent gemeenten ook bevoegdheden. Uit de Alcoholwet volgt bijvoorbeeld dat gemeenten de bevoegdheid hebben om een three-strikes-out-maatregel op te leggen indien een bedrijf, zoals bedoeld in artikel 18 van de Alcoholwet, binnen een jaar driemaal de regels met betrekking tot de leeftijdsgrens heeft overtreden.⁶

Daarnaast biedt paragraaf 3a van de Alcoholwet gemeenten aanvullende verordende bevoegdheden om het lokale alcoholbeleid vorm te geven en daarmee de handhavingsmogelijkheden uit te breiden. Tijdens evenementen waarbij sprake is van overlast door alcoholgebruik, kunnen gemeenten bijvoorbeeld de verkoop van alcoholhoudende dranken tijdelijk beperken of verbieden.⁷ Verder kunnen gemeenten de naleving van de leeftijdsgrens bevorderen door in een gemeentelijke verordening op te nemen dat het in horecalokaliteiten niet is toegestaan bezoekers toe te laten die jonger zijn dan een in de verordening vastgestelde leeftijd, welke leeftijd niet hoger mag zijn dan 21 jaar.⁸ Dit biedt toezichthouders een aanvullende juridische basis om handhavend op te treden.

⁵ De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) houdt toezicht op de regels met betrekking tot prijsacties en de online verkoop (inclusief bezorging) van alcohol.

⁶ Zie artikel 44 van de Alcoholwet.

⁷ Zie zowel artikel 25a als 25c Alcoholwet.

⁸ Zie artikel 25b Alcoholwet.

Naast de bevoegdheden die voortvloeien uit de Alcoholwet beschikken gemeenten over de mogelijkheid om via lokale verordeningen de zichtbaarheid van alcohol te beperken of te verbieden, bijvoorbeeld door het instellen van een reclameverbod op alcohol in de openbare ruimte.⁹

Kenmerk

4205435-1087329-VGP

Ontwikkelde handvatten

Er zijn voor gemeenten op [de Handreiking Alcoholwet](#) diverse instrumenten en ondersteunende documenten beschikbaar om handhavingsbeleid goed in te richten. Een paar bijzondere instrumenten en acties wil ik hier noemen:

1. Onlangs is een e-learning gelanceerd die speciaal is ontwikkeld voor gemeentelijke toezichthouders en beleidsmedewerkers die werken met de Alcoholwet. In deze e-learning wordt de Alcoholwet op een toegankelijke en interactieve manier uitgelegd, met aandacht voor zowel de wettelijke kaders als de praktische toepassing. Als aanvulling op de e-learning zijn twee verdiepende webinars beschikbaar gesteld. Hierin gaan experts dieper in op de interpretatie en uitvoering van de Alcoholwet in de dagelijkse praktijk. De webinars sluiten inhoudelijk naadloos aan op de e-learning en bieden daarmee extra ondersteuning voor professionals die hun kennis willen verdiepen of opfrissen. ([E-learning + webinars | Handreiking Alcoholwet](#)).
2. Later dit najaar worden door het Trimbos-instituut in elke provincie gratis bijeenkomsten voor gemeenten georganiseerd met netwerkmogelijkheden, kennisuitwisseling en workshops over toezicht, handhaving en lokaalbeleid ([via deze link kunt u zich inschrijven](#)).
3. Het Trimbos-instituut heeft een model P&H-plan ontwikkeld. Het modelplan helpt gemeenten bij het systematisch uitdenken van preventie- en handhavingsbeleid, in samenwerking met lokale stakeholders. Dit modelplan wordt regelmatig geactualiseerd op basis van wetenschappelijke en praktische inzichten ([Preventie- en handhavingsplan voor de uitvoering van de Alcoholwet - 4.1.2 - Trimbos-instituut](#)).

Het toezicht op bepaalde regels van de Alcoholwet kan complex zijn. Ik kan mij voorstellen dat het vaststellen van een overtreding van de leeftijdsgrens of het handhaven van het verbod op toelaten van dronken personen lastig kan zijn. Gemeenten hoeven niet allemaal zelf het wiel opnieuw uit te vinden. Er is al veel kennis, ervaring en goed werkend beleid ontwikkeld in verschillende gemeenten. Bijvoorbeeld ten aanzien van het inzetten van minderjarige testkopers. Veel daarvan is terug te vinden in de Handreiking Alcoholwet. Ik moedig u ook aan om door te gaan met samen werken met collega-gemeenten. In de praktijk blijkt dat samenwerking werkt om beter in te spelen op de uitdagingen die alcoholgebruik met zich meebrengt. Regionale samenwerkingsverbanden, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Nederlandse Vereniging voor Alcoholwet Toezichthouders (NVAT, voorheen NVDI) kunnen hierin een ondersteunende rol vervullen.

Bevorderen naleving verstrekkers

Zoals ik eerder in deze brief aangaf, kunnen minderjarigen nog steeds te makkelijk alcohol kopen. Om de naleving van verstrekkers te verbeteren worden

⁹ [Lokaal alcoholbeleid - Expertisecentrum Alcohol](#).

er voorbeeldbrieven ontwikkeld die u aan horeca, supermarkten, slijterijen en sportkantines kunt sturen om hen (nogmaals) te wijzen op de regels van de Alcoholwet. Deze voorbeeldbrieven komen in oktober beschikbaar op de Handreiking Alcoholwet.

Kenmerk

4205435-1087329-VGP

Daarnaast vindt van 29 september t/m 5 oktober 2025 de NIXzonderID actieweek plaats, waarin verstrekkers, gemeenten en toezichthouders worden opgeroepen om extra aandacht te besteden aan het naleven van de leeftijdsgrens.

Preventiebeleid op alcohol

Toezicht op en handhaving van de Alcoholwet kan niet los gezien worden van alcoholpreventie als onderdeel van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Lokaal zijn er mogelijkheden voor de implementatie van NIX18, Helder op School en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. Uw GGD kan u hierbij goed adviseren. Veel GGD'en zijn bijvoorbeeld aangesloten bij de NIX18-regiowerkgroep, waarin verschillende inspirerende voorbeelden voor implementatie worden gedeeld.¹⁰

Praktische en betrouwbare informatie over effectief alcoholpreventiebeleid vindt u verder op [Alcohol | Loketgezondleven.nl](https://alcohol.loketgezondleven.nl). Hoe alcoholpreventiebeleid past in het bredere kader van gezondheidsbeleid, kunt u dit najaar nalezen in de Landelijke Nota Gezondheidsbeleid.

Samen kunnen we bijdragen aan opgroeien in goede gezondheid; lichamelijk, mentaal en sociaal.

Hoogachtend

de staatssecretaris Jeugd,
Preventie en Sport

Judith Zs.C.M. Tielen

¹⁰ Als de GGD in uw regio nog niet is aangesloten, kunt u hen op deze regiowerkgroep wijzen of mogelijk zelf deelnemen. Voor vragen of aanmelden voor de regiowerkgroep kunt u contact opnemen met NIX18voorprofs@trimbos.nl.